

identifikovať a vyhodnotiť predpokladané vplyvy na prírodné a sociálne prostredie, určiť potrebné opatrenia na zamedzenie alebo zníženie účinkov, objasniť a porovnať výhody a nevýhody navrhovaného zámeru, vybrať najpriateľnejšiu alternatívu projektu.

Proces posudzovania má vytvoriť podklad, ktorý napomôže k vydaniu transparentného a optimálneho rozhodnutia o povolení činnosti podľa stavebného zákona.

Procesu EIA sa zúčastňuje veľké množstvo účastníkov vrátane širokej verejnosti, preto medzi najdôležitejšie podmienky implementácie zákona bola a stále pretrváva školiaca a pedagogická činnosť v tejto oblasti.

Profesia architekta - urbanistu si vyžaduje okrem zručností a schopností v architektonickej a urbanistickej tvorbe aj ovládanie predpisov a procesov, ktoré sa uplatňujú v investičnej výstavbe a v územnoplánovacom procese.

Na základe vyššie uvedených informácií vystáva v súčasnosti nanajvýš reálna a aktuálna požiadavka oboznámiť študentov s praktickou aplikáciou postupov a metód hodnotenia vplyvov stavieb a činností na životné prostredie.

V rámci povinnej voliteľného predmetu č. 2440 "Posudzovanie vplyvu stavieb na ŽP" získavajú študenti informácie o:

- význame EIA pre investičnú činnosť
- aktuálnom stave v problematike EIA vo svete
- jednotlivých metódach hodnotenia
- etapizácii procesu
- konkrétnych príkladoch aplikácie postupov EIA pri posudzovaní projektovej dokumentácie stavieb
- strategickom posudzovaní plánov, koncepcií a programov.

*

RNDr. Ingrid Belčáková, FA STU,
Katedra krajinnej a parkovej architektúry

THE SUBJECT OF EIA IN THE EDUCATIONAL CURRICULUM AT THE FA STU

By Ingrid Belčáková

Since the Slovak EIA Act No. 127/94 has been adopted, the Slovak Republic has joined developed countries already using the EIA process and methodology for more than 20 years. The subject of EIA in Slovakia does not only concern the whole spectrum of projects (linear projects, technology units, housing developments and social infrastructure) but policies, programmes and plans as well.

The profession of an architect requires mastering the EIA procedure and methodology in order to be able to apply it in a project design before applying for a building license.

Mária Budiaková

VÝVOJ PROFILU ABSOLVENTA PRI ŠPECIALIZOVANOM VYUČOVANÍ TECHNICKÉHO VYBAVENIA BUDOV PRE ARCHITEKTOV

V úvode by som analyzovala vývoj profilu absolventa za posledné obdobie. Pred štyrmi rokmi pod mojim vedením sme začali výučbou technického vybavenia budov, ktoré sme špeciálne vyvinuli a prispôbili potrebám a požiadavkám budúceho architekta. Úplne novým spôsobom som začala predmet prednášať, zatiaľ nepoužívaným prístupom sme začali viesť cvičenia a pre architektov špecializovaným spôsobom sme začali konzultovať ateliérové tvorby a projekt stavby. Prvé signály absolventov o uplatnení sa v praxi preukázali správnosť a opodstatnenosť našej snahy, t.j. špecializovaným spôsobom prehĺbiť vedomosti z oblasti technických zariadení budov. Z ich strany vzniká požiadavka na ešte dôslednejšie prehĺbenie výučby (či už na cvičeniach, alebo v aplikácii na AT) z technického vybavenia budov, keď zoči - voči sa stretnú s tvrdými požiadavkami praxe. Zásadnou cestou k dosiahnutiu cieľa je lepšia zdatnosť architektov z technického vybavenia budov, čo sa dá realizovať len pri zvýšení výučbového času cvičení z 1 hodiny na 2 hodiny a zavedením riadnych konzultácií do niektorých ateliérových tvorieb, napr. do interiérových (prípadne do všetkých). Stále si myslím, že prudký technický rozvoj, ktorý nastal v tejto oblasti po otvorení hraníc, keď sa k nám dostali nové technológie, nie je dostatočne premietnutý do študijného programu.

Z tohto užšieho problému by som prešla do širšieho kontextu. Ako vieme, došlo k výrazným zmenám v požiadavkách praxe na absolventov Fakulty architektúry. Zanikli veľké projektové ústavy a zanikli klasické ateliéry, kde architekt mal celý personál "po ruke" na riešenie problémov. Dnes musí byť architekt, ak sa chce uplatniť, oveľa - oveľa zdatnejší z technických disciplín. Vyžadujú to od neho zmenené tvrdé konkurenčné podmienky a prudký vývoj techniky. Určite to môžu potvrdiť výkonní architekti, ktorým sa realizujú stavby.

Na záver by som sa chcela dotknúť zvláštneho problému, ktorý je prvým impulzom pri profilovaní sa študentov a to je zlepšenie prijímacích pohovorov. Podľa môjho prieskumu obraz je nasledovný: s jednou tretinou študentov sa pracuje vynikajúco, ďalšia tretina je bezproblémová, priemerná, ale s jednou tretinou študentov sa každému bez ohľadu na rôznosť predmetov pracuje ťažko. Pýtala som sa týchto problémových študentov prečo prišli študovať architektúru. Odpoveď znela: "Náhodou som spravil talentové skúšky, tak som tu". Sú tu aj študenti, ktorí majú

pochybne získané maturitné vysvedčenie. Na talentových skúškach sa veľký dôraz kladie na kreslenie. Pritom títo študenti sa priznávajú, že vôbec nemajú priestorovú predstavivosť a nevedia v priestore rozmýšľať. Táto časť študentov sa vyjadruje, že sa nehodlajú zaoberať s architektonickou tvorbou. Tak prečo zaberajú miesto zdatnejším študentom?

Viem, že je ťažké vyberať študentov, ale už pri výbere by sa malo vychádzať z požiadaviek praxe.

*

*Ing. Mária Budiaková, CSc., FA STU,
Katedra konštrukčno-technických disciplín*

DEVELOPMENT OF THE FA STU GRADUATE'S PROFILE IN TEACHING THE TECHNICAL ASPECTS OF THE BUILDINGS.

By Mária Budiaková, M.Sc., Ph.D.

In the introduction, the paper analyzes the development of the graduate's profile in the latest period. The feedback from the graduates confirmed the appropriateness of this particular subject for architects. Further more, there is a requirement to extend this subject, as it encompasses specific technical skills needed for the highly competitive architectural professional market. At the end of the paper the author criticizes the FA STU enrolment tests which should reflect the requirements of the architectural practice.

Branislav Dohnány

K ARCHITEKTÚRE

Našou úlohou a ambíciou je zabezpečenie kvalitného vzdelania architektov. Nielen tých, ktorým sa architektonické vzdelanie stane intelektuálnym základom obecnej spoločenskej sebarealizácie, ale aj tých druhých, s veľkým A, ktorí sa aktívne zapoja do tvorivého zápasu o ovplyvňovanie "záležitostí verejných".

Nebolo by správne, keby sme nevenovali pozornosť aj otázkam stupňa pripravenosti absolventov posudzovanej v konkrétnej praxi. Iste sme schopní predložiť celý rad pozitívnych príkladov ich hodnotenia. Fakulta architektúry STU (predtým SVŠT) ako jediná svojho druhu na Slovensku vychovala už mnohé generácie odborníkov. Úspechy našich absolventov v praxi sú tak trochu aj úspechmi našimi. Pozrime sa však na výsledok nášho snaženia z pohľadu súčasnej praxe na jednom z príkladov v konkrétnom teréne, ktorý hovorí aj o niečom inom. Príkladom je na niekoľko okamihov istá nemenovaná obytná zóna na Slovensku. Nie je cieľom upriamiť pozornosť práve na túto lokalitu, ale práve ona je vhodná na demonštrovanie paradoxu, ktorý sa

v poslednom čase vynára nad hladinu kultúry našej profesie.

Nie jedna generácia našich odchovancov bola vedená ku vzťahu k tejto krajine, k jej tradíciám a k istým estetickým hodnotám. Pokúšame sa vštepiť do profesionálnych návykov našich študentov isté zásady, ktorých nábojom je poznanie postupne prekračujúce prahy teórie, odbornosti a technickej dokonalosti. Podľa vzdelaním naplneného "profilu absolventa" našu fakultu opúšťajú odborníci s tými najlepšimi predpokladmi naplniť zákonný rámec vykonávania činností vo výstavbe. Kde je teda chyba, keď niekde v našej krajine, v rámci plánovite zastavaného územia, so schváleným územným plánom a stavebnými povoleniami (existujú?), pri uplatňovaní dozoru a ďalších činností vyplývajúcich zo zákona, môže vzniknúť také niečo, čo si tu nemohli dovoliť ani barónski zbohatlíci v 19. storočí. Kde je výkon funkcie stavebného dozoru, kde je vzťah k životnému prostrediu, kde je úcta k proklamovaným hodnotám vyjadrených v kategóriách ako sú kontinuita, tradícia, regionalita a podobne? V ktorej európskej krajine si môže niekto dovoliť vybudovať také architektonické dielo, ktoré nielen že silne naruší sociálnu rovnováhu vo vyčlenenom území, ale popiera všetky možné konvencie profesionálne, legislatívne a estetické? To, čo predstavuje v prílohe zobrazená "architektúra", chce byť odkaz našej generácie pre budúcnosť?

V tejto skutočnosti sa nachádzame a sme povinní na ňu reagovať. Pýtať sa, kto stojí za podobným likvidovaním kultúrnej tradície v utváraní nášho životného prostredia a nedovoliť, aby naši absolventi boli konfrontovaní vo svojej praxi s takým hrubým porušovaním všetkých hodnôt, ku ktorým ich táto vzdelávacia ustanovizeň viedla.

Na druhej strane, ak sme odhodlaní plniť naďalej našu úlohu v širšom zmysle, teda vzdelávať profesionálov, mali by sme nekompromisne, otvorene a profesionálne definovať zásady pre výchovu členov nášho "cechu" architektov. Staronový inžinier architekt potrebuje pre vstup do súčasnej spoločenskej praxe mnohonásobne väčšie profesionálne sebavedomie. Dokonalejšiu prípravu nielen v odbore, ale v schopnosti **uznávať a presadzovať pozitívne morálne a etické vzťahy v každom svojom profesionálnom počine.**

Treba sa nanovo zamyslieť nad tým, kto je ten, kto podľa indexu obsahovo zvládne vyše stovky predmetov, vyše 3600 hodín priameho kontaktu s učiteľmi alebo, v parametri zrozumiteľnom aj pre zahraničných kolegov, cca 330 kreditov a 4 štátne skúšky a obhajobu diplomovej práce navyše...

Skúsme formulovať odpoveď na nastolenú otázku. Ale pokúsme sa o to veľmi jednoducho, zrozumiteľne a principiálne. Pritom nie je potrebné vymýšľať niečo úplne nové. Všetko formulujeme už dlhé obdobie v procese vzdelávania